

ZAKON O FINANCIJSKOM POSLOVANJU I RAČUNOVODSTVU NEPROFITNIH ORGANIZACIJA (na snazi od 01.01.2015.; NN 121/14)

Uvod

- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija donesen je u listopadu ove godine, a na snagu stupa sa 01.01.2015. godine
 - U roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona biti će donijet Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija
 - U roku od 60 dana od dana stupanja na snagu Zakona biti će donijet Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija
 - Financijski izvještaji za 2014. godinu sastavljaju se u skladu sa Uredbom koja je sada na snazi, a prvi financijski izvještaji po novom Zakonu od 01.01.2015., sastavljaju se za razdoblja od 01.01.2015. godine
 - Prvi godišnji financijski izvještaji koji se daju na uvid, odnosno revidiraju putem ovlaštenog revizora odnose se na 2015. godinu
 - Prvi financijski planovi izrađuju se za razdoblje od 01.01. do 31.12.2016. godine

 - Novi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija na snazi je zajedno sa novim Zakonom o udrugama (koji vrijedi od 01.10.2014. godine), dok se Uredba o financijskom poslovanju, sve njezine izmjene i dopune u potpunosti stavljaju van snage donošenjem ovog Zakona, sa 01.01.2015. godine
- Novosti u Zakonu odnose se na:
- za neprofitne organizacije koja su obveznici dvojnog knjigovodstva uvodi se obveza provedbe samoprocjene učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola
 - uvodi se obveza izrade financijskih planova za neprofitne organizacije obveznike dvojnog knjigovodstva, i to izrada najkasnije do 31.12. tekuće za sljedeću godinu
 - za neprofitne organizacije obveznike jednostavnog knjigovodstva propisana je obveza sastavljanja godišnjeg financijskog izvještaja o primicima i izdacima, dok se za obveznike rokovi i izvještaji neće mijenjati
 - Izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava valja razlikovati od financijskog izvještavanja. Neprofitne organizacije koje ostvaruju sredstva iz javnih izvora dužne su nadležnom tijelu dostaviti navedeni Izvještaj
 - za neprofitne organizacije obveznike revizije propisana je obveza javnog objavljivanja revizorskog izvještaja do 30.06. tekuće godine za prethodnu godinu

Skraćeni sadržaj Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija

Članak 1.

Zakonom se uređuje okvir financijskog poslovanja i računovodstvenog sustava neprofitnih organizacija.

Članak 2.

Zakon i njegove odredbe odnosi se na domaće i strane udruge i njihove saveze (i drugo) kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanje nije stjecanje dobiti, za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitnog karaktera.

Članak 3.

Poslovanje neprofitne organizacije treba se temeljiti na načelu dobrog financijskog upravljanja i kontrola te načelu javnosti i transparentnosti. Financijsko upravljanje i kontrole su sustav unutarnjih kontrola, dok načelo javnosti i transparentnosti znači obvezu osiguranja javnosti što se odnosi na financijsko izvještavanje.

Članak 4.

Neprofitna organizacija obveznik dvojnog knjigovodstva provodi samoprocjenu učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola. Za provođenje odgovoran je zakonski zastupnik organizacije, a Pravilnikom koji će biti donijet, urediti će se način provođenja samoprocjene.

Da bude jasnije što sustav financijskog upravljanja i kontrola znači, on se temelji na objašnjenih pet komponenti unutarnjih kontrola:

- kontrolno okruženje (osobni i profesionalni integritet, etičke vrijednosti zastupnika i zaposlenika, rukovođenje i stil upravljanja, određivanje misije, vizije i ciljeva i sl.)
- upravljanje rizicima (proces utvrđivanja, procjenjivanja i praćenja rizika i poduzimanje potrebnih radnji za smanjenje istih)
- kontrolne aktivnosti (pisana pravila i načela za smanjivanje rizika)
- informacije i komunikacije (sadržaj poslovnih informacija u financijskim izvještajima, koje moraju biti ažurne, točne, dostupne)
- praćenje i procjena sustava (sa svrhom procjene funkcioniranja i poboljšanja)

Članak 5.

Neprofitna organizacija obveznik dvojnog knjigovodstva dužna je izrađivati godišnji program rada i financijski plan za njegovu provedbu, koji se sastoji od plana prihoda i rashoda, plana zaduživanja i otplata i obrazloženja. Donosi ga najviše tijelo do 31.12. tekuće za sljedeću godinu. Tijekom godine se provode izmjene i dopune plana. Pravilnikom će se jasnije odrediti.

Članak 6.

Neprofitna organizacija koja ostvaruje sredstva iz javnih izvora dužna je nadležnom tijelu državne uprave (od koga prima sredstva) dostaviti Izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava, biti će jasnije određeno Pravilnikom.

Članak 7.

Računovodstvo se temelji na načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija.

Članak 8.

Računovodstveni poslovi su prikupljanje i obrada podataka na temelju knjigovodstvenih isprava, priprema i vođenje poslovnih knjiga, sastavljanje izvještaja i drugo. Mora se obavljati na način da se omogućava provjera poslovnih događaja, utvrđivanje financijskog položaja i poslovanja, poštujući načela urednog knjigovodstva.

Članak 9.

Neprofitna organizacija vodi dvojno knjigovodstvo po računskom planu za neprofitne organizacije. Iznimno, zakonski zastupnik može donijeti odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva ako je vrijednost imovine/godišnji prihod u svakoj od tri uzastopne godine manji od 230.000,00 kn. Neprofitna organizacija prve tri godine od osnivanja obvezna je voditi dvojno knjigovodstvo. Urediti će se detaljnije Pravilnikom.

Članak 10.

Neprofitna organizacija obvezna je osigurati podatke u knjigovodstvu pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda, te o stanju imovine, obveza i izvora. Podaci se u knjige unose po nastanku događaja, a najkasnije u roku primjerenom za sastavljanje financijskih izvještaja. Vode se na hrvatskom jeziku, u kunama.

Članak 11.

Zakonski zastupnik odgovoran je za računovodstvene poslove, koji se mogu povjeriti drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi.

Članak 12.

Poslovne knjige dvojnog knjigovodstva su dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Unos podataka vrši se po računskom planu.

Članak 13.

Poslovne knjige jednostavnog knjigovodstva su knjiga blagajne, knjiga primitaka i izdataka, ura, ira i popis dugotrajne nefinancijske imovine.

Članak 14.

Pomoćne knjige za obveznike dvojnog knjigovodstva su knjiga dugotrajne nefinancijske imovine, kratkotrajne nefinancijske imovine, financijske imovine i obveza, knjiga blagajne, evidencija putnih naloga i korištenja službenih vozila. Ostale pomoćne evidencije su ura, ira i ostalo. Pomoćne knjige i evidencije ne moraju se voditi ako se raščlanjivanjem stavki glavne knjige mogu osigurati podaci.

Članak 15.

Poslovne knjige vode se za poslovnu godinu, koja je jednaka kalendarskoj. Otvaraju se početkom godine ili danom osnivanja.

Članak 16.

Poslovne knjige zaključuju se na kraju poslovne godine. Čuvaju se dnevnik i glavna knjiga (odnosno knjiga primitaka i izdataka) najmanje 11 godina, pomoćne knjige najmanje 7 godina.

Članak 17.

Definira knjigovodstvenu ispravu.

Članak 18.

Definira čuvanje knjigovodstvenih isprava – trajno obračun plaća, najmanje 11 godina isprave za unos za glavne knjige, najmanje 7 godina pomoćne knjige.

Članak 19.

Organizacija je dužna na početku poslovanja popisati imovinu i obveze. Najmanje jednom i to na kraju svake poslovne godine provodi popis sa stanjem na datum bilance radi usklađenja stanja.

Članak 20.

Popis imovine i obveza obavlja povjerenstvo osnovano sukladno statutu. Određuje se datum, rokovi i dostavljanje izvještaja. Po završetku, obvezno je sastavljanje izvještaja na temelju popisnih listi i predaja zakonskom zastupniku.

Članak 21.

Zakonski zastupnik na temelju izvještaja o inventuri i priložima donosi odluke o manjkovima, viškovima, rashodovanju i dr.

Članak 22. – 25.

Definiraju imovinu i obveze. Imovina se početno iskazuje po trošku nabave. Pojedinačni trošak nabave niži od 3.500,00 kn može se otpisati jednokratno, stavljanjem u uporabu, uz obvezu praćenja u vijeku uporabe. Vrijednost pojedinog predmeta dugotrajne nefinancijske imovine se amortizira linearnom metodom u vijeku uporabe počevši od prvog dana iza mjeseca u kojem je stavljena u uporabu. Zakonom su propisane stope i oblici koji se ne amortiziraju.

Članak 26. – 27.

Definiraju priznavanje prihoda i rashoda, odnosno primitaka i izdataka (ovisno o knjigovodstvu – prihode i rashode imaju obveznici dvojnog knjigovodstva). Prihodi i rashodi priznaju se po načelu nastanka događaja (tu razlikujemo recipročne, nerecipročne prihode, donacije i dr.), a primici i izdaci uz primjenu novčanog načela.

Članak 28. – 31.

Definiraju financijsko izvještavanje. Neprofitna organizacija dužna je sastavljati izvještaje i predavati ih Ministarstvu financija odnosno drugoj ovlaštenoj instituciji. Financijski izvještaji

obveznika dvojnog knjigovodstva su izvještaji o stanju i strukturi, te promjenama, a za obveznike jednostavnog knjigovodstva godišnji izvještaj o primicima i izdacima. Sastavljaju se u tijeku i za poslovnu godinu.

Članak 32.

Definira obveznike revizije. Organizacija sa prihodom prethodne godine od 3 do 10 milijuna kuna podliježe uvidu, a iznad 10 milijuna reviziji. Obje vrste organizacija moraju do 30.06. tekuće godine javno objaviti na svojim stranicama revizorski uvid ili izvješće za prethodnu godinu.

Članak 33. – 36.

Definira Registar neprofitnih organizacija. Vodi ga Ministarstvo financija, dostupan je javno, i svaka neprofitna organizacija dužna je obaviti upis u Registar, kao i dostaviti promjenu podataka.

Članak 37.

Godišnji financijski izvještaji objavljaju se javno putem Registra.

Članak 38. – 44.

Definira financijski nadzor. Svaka organizacija odnosno izvještaji podliježu nadzoru.

Članak 45.

Definira prekršajne odredbe u smislu novčanih kazni za obveznike dvojnog (kazne od 5.000,00 do 200.000,00 kn) i jednostavnog knjigovodstva (kazne od 1.000,00 do 50.000,00 kn), zakonske zastupnike (kazne od 5.000,00 do 20.000,00 kod obveznika dvojnog, odnosno od 1.000,00 do 10.000,00 kn kod obveznika jednostavnog knjigovodstva) i čelnike tijela državne uprave (kazne od 10.000,00 do 50.000,00 kn).

Članak 46. – 49.

Definiraju prijelazne i završne odredbe u smislu donošenja Pravilnika, stupanja na snagu pojedinih odredbi zakona i sl., što je sve naznačeno u Uvodu.